

4.11.2024

KEHA/75161/2024

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Lausuntopyyntö 11.10.2024

Lapin ELY-keskuksen lausunto asiassa HE 147/2024 vp, Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä ja siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Eduskunnan ympäristövaliokunta pyytää Lapin ELY-keskukselta kirjallista asiantuntijalausuntoa liittyen hallituksen esitykseen laiksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä ja siihen liittyviksi laeiksi.

Lausunto

Lapin ELY-keskus on tutustunut hallituksen esitykseen ja lausuu asiasta seuraavaa.

Lakiesityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa kalatalouden osalta voidaan pitää hyvänä, että merenkulun lisäksi myös kalastuksen todetaan olevan olennaisia toimintoja merituulivoima-alueiden valinnassa. Lakiesityksen mukaan kalastuksen osalta huomioidaan merkittävät kalastusalueet talousvyöhykkeellä ja tavoitteena on turvata riittävät toimintaedellytykset kalastuselinkeinolle myös jatkossa.

Eri merituulivoimahankkeiden potentiaalisia yhteisvaikutuksia on syytä arvioida ja huomioida osana talousvyöhykkeen merituulivoima-alueiden valintaprosessia. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee huomioida kansallisten alue- ja rannikkovesille suunniteltujen hankkeiden lisäksi myös Ruotsin talousvyöhykkeelle ja aluevesille suunnitteilla olevia hankkeita. Ympäristövaikutusten osalta tulee tarkastella erityisesti hankkeiden yhteisvaikutuksia linnustoon, merinisäkkäisiin, kalastoon ja kalastukseen sekä suojelualueisiin ja vedenalaisen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeisiin alueisiin.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut

Toimialue: Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu

Vaihde 0295 037 000
www.ely-keskus.fi/lappi

PL 8060, Hallituskatu 3 B PL 115, Kalliokatu 4
96101 Rovaniemi 87101 Kajaani

PL 86, Veteraanikatu 1
90101 Oulu

4.11.2024

Alueiden valintaprosessin yhteydessä, kun arvioidaan yhteiskunnan kokonaisetua, on edellä mainituilta osin syytä kuulla asiaan liittyviä viranomaisia ja tutkimuslaitoksia.

Perustelut

Ympäristöön liittyen talousvyöhykkeen merkityksestä kalastolle ja muulle vesieliöstölle tiedetään tällä hetkellä varsin vähän ja toisaalta merituulivoiman kalastolle ja muulle vesieliöstölle aiheuttamiin potentiaalsiin vaikutuksiin liittyy merkittäviä epävarmuuksia. Lisäksi merituulivoiman energiantuotantoon liittyvillä toteutusratkaisulla (esim. vedyn tuotantoa koskevat ratkaisut) on vaikutusta merituulivoimapuistojen lopullisiin käytön aikaisiin ympäristövaikutuksiin. Tällä hetkellä keskeistä on tiedon lisäämisen tarve avomerialueiden merkityksestä kalastolle sekä merituulivoiman potentiaalisista vaikutuksista kalastolle.

Merituulivoimalle talousvyöhykkeellä osoitettavilla aluevalinnoilla tosiasiallisesti ohjataan tuulivoimatoimintaa tietyille alueille. Sen vuoksi jo aluevalintoja harkitessa tulee kiinnittää erityistä huomiota merituulivoima-alueiden potentiaalsiin yhteisvaikutuksiin erityisesti kalastukselle ja kalastolle sekä muulle vesiluonnolle.

Kuten lakiesityksen yleisperusteluissakin todetaan, merituulivoimahankkeilla voi olla vaikutuksia vaelluskaloihin. Itämeren merkittävimmät luonnonlohjoet laskevat Perämereen ja lohen syönnös- ja kutuvaellusreitit kulkevat Pohjanlahden läpi. Lohesta Pohjanlahdella kerätty tieto pohjautuu pääosin rannikolle keskittyvään kalastukseen ja toisaalta myöskään lohen vaelluspoikasten liikkeistä merialueella ei ole tarkkaa tietoa, joten vaellusreitit voivat kulkea myös etäämpänä rannikkoalueista. Muista vaelluskaloista esimerkiksi vaellussiikakantojen syönnösvaellus voi keskittyä Pohjanlahden alueelle. Merituulivoimapuistoilla voi olla potentiaalisesti negatiivisia vaikutuksia vaelluskaloille, jos tuulipuistot esimerkiksi muuttavat vaelluskalojen vaellusreittejä hidastaen vaellusta. Potentiaalisten haittojen toteutuessa useilla vaelluskalojen vaellusreiteille sijoittuvilla merituulipuistoilla voi olla kumulatiivisia negatiivisia vaikutuksia vaelluskalakantoihin.

Sähkön siirron liityntäpisteitä on mantereella rajallisesti ja useista eri tuulivoimapuistoista sähkön siirtoon mantereelle vaadittavista merikaapelireiteistä voi muodostua kumuloituvia negatiivisia vaikutuksia rannikkoalueiden kalastukselle ja kalastolle. Riskinä on kalastuksen estyminen laajoilla alueilla ja kaapelireittien rakentamisesta aiheutuvat negatiiviset vaikutukset kalastoon ja muuhun vedenlaiseen luontoon. Näin ollen yhteisvaikutusten tarkasteleminen talousvettä sekä alue- ja rannikkovesiä koskevien hankkeiden osalta on keskeistä.

4.11.2024

Vastuualueen johtaja,
Elinkeinot, työvoima- ja osaaminen

Marja Perälä

Johtava kalatalousasiantuntija

Heikki Laitala

Lausunnon valmisteluun on osallistunut Annukka Puro-Tahvanainen
Luontoympäristöyksiköstä.

Tämä asiakirja KEHA/75161/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/75161/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Perälä Marja 04.11.2024 08:09

Esittelijä Laitala Heikki 01.11.2024 16:06